UUTISET

Lihan tuottajahinta ei ole osa tulosta vaan kustannus. **HEIKKI VUORELA KOMMENTISSA**

PÄIVÄN PUNKTI

Musta aukko

Maailma on tottunut halpaan ruokaan. Meilläkin ravintomenojen osuus perheen budjetista on vain runsaat kymmenen prosenttia. Keskimäärin.

Keskimäärin on tunnetusti vaarallinen sana. Valhe, emävalhe, tilasto, niinhän se menee. Totuus tietysti on, että mitä köyhempi olet, sitä suurempi on tuo osuus.

Mutta silti suunta on ollut pitkään alaspäin. Ruoka on ollut halpaa.

Mutta onko jatkossa? Voi olla, että alamme totuttautua uudenlaiseen aikaan. Ruuan reaalihinta on noussut maailmanmarkkinoilla viimeiset kymmenen vuotta. Nyt ruoka on tuplasti niin kallista kuin vuosikymmen sitten.

Tiedotusvälineet ovat heränneet todellisuuteen. Pohjoisella pallonpuoliskolla tulee huono sato. Se heiluttaa ruuan hintaan. Kun mukaan tulee pörssipeli, hinnat voivat heilua tavallistakin enemmän. Ruoka on myös sijoituskohde.

Kuluttaja näkee hinnannousun nopeasti. Arvellaan, että joidenkin tuotteiden hintaan on tulossa kymmenien prosenttien korotus. Keskimäärin odotetaan ruokakorin kallistuvan kuutisen prosenttia.

Tämä kaikki tuntuu ruuan tuottajasta kummalliselta. Jos ruuan hinta nousee hyllyssä, miksei se nouse maatilalla.

Tuottajahinnat laahaavat perässä, eikä tämä ole vain suomalainen ilmiö. Vaikka energia ja viljelyssä käytettävät muut panokset nousevat, tuottaja ei saa enempää kuin ennen.

Sikakriisi on hyvä esimerkki. Sianlihasta oli Euroopassa ylitarjontaa ja se polki hintoja. Nyt Suomessa alkaa olla pula lihasta ja hinnat nousevat hyllyssäkin, mutteivät tilalla.

On hyvä kysymys, mihin hinnannousu katoaa? Kuka vie potin matkalla tilalta kuluttajan ruokapöytään?

Kauppa on tärkeässä roolissa, mutta ei kauppakaan kaikkea hallitse. Onko teollisuus lepsu vai onko jossakin musta aukko, jonne hinta vain katoaa?

Siinäpä pohdittavaa tiedemiehille.

LAURI KONTRO
on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.
lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

KARI SALONEN

Maito-osuuskunnat ja Valio olivat viime vuonna osuustoiminnan valioluokkaa.

Tuottajien osuustoiminnassa viime vuonna vain yksi tähti

Valio oli viime vuonna Suomen paras osuustoimintayritys, Osuustoiminta-lehden raati arvioi. Samalla Valio oli tuottaja-osuustoiminnan ainoa valopilkku.

Tuottajaosuustoiminta on viime ja tänä vuonna saanut enemmän selittää kuin röyhistää rintaa. Se näkyy Osuustoiminta-lehden julkaiseman Osuustoiminnan vuosikirjan luvuissa ja arvioissa.

Atria, HK Scan, Munakunta ja Metsä Group saavat vuosikirjan raadilta vain välttävän arvosanan viime vuoden suorituksestaan.

Valio maksoi ja pärjäsi

Ainoa ja sitä selvempi poikkeus on Valio. Liikevaihto kasvoi, kannattavuus oli erinomainen ja pääoman omavaraisuus vahvistui.

Valion maitotuotto oli viime vuonna kaikkien aikojen korkein, 44,9 senttiä litralta. Siinä ovat mukana tilityshinta, osakaslainan korot sekä 50 miljoonan euron nettotulos tulevia investointeja varten.

Isoissa osuuskunnissa tilityshinta nousi pohjoiseen päin 43 sentistä 44 senttiin. Parhaat maksajat olivat kuitenkin pienissä osuuskunnissa: 45 sentin pinnassa olivat Laaksojen maitokunta, Hämeenlinna, Paavola ja Hirvijärvi.

Valiokaan ei silti välttynyt tuottajien hintavaatimuksilta, sillä samaan aikaan maatalouden kustannukset nousivat nopeasti.

Ulkomaat söivät lihatalojen tulosta

Myös Munakunnan maksaman tuottajahinnan nousu tappiollisesta tuloksesta huolimatta saa maininnan vuosikirjassa.

Sen sijaan lihataloja omistavien osuuskuntien jäsenten huuto tuottajahinnan perään ei vuosikirjassa saa sijaa. Jo maksetuillakin tuottajahinnoilla isojen lihatalojen tulos oli heikko. Erityisesti se oli sitä ulkomailla: HK Scanilla Ruotsissa ja Atrialla Venäjällä.

Lihatalot ovat lapioineet ulkomaille ”hyvää rahaa huonon rahan perään”, vuosikirjassa epäillään.

Samalla taittui oman pääoman kerryttäminen. Ennen viime vuotta lihatalot olivat kahdeksassa vuodessa kolminkertaistaneet yhteen lasketun oman pääomansa.

Lähitulevaisuudessa tuottaja-osuustoiminnalla laidasta laitaan on kuitenkin mahdollisuuksia: kysynnän odotetaan kasvavan etenkin lihassa ja munissa, mutta myös maidossa ja puutarhatuotteissa.

Metsäliitto nousuun Metsä Groupina

Metsä Group, entinen Metsäliitto, jää osuustoiminnan analyysissä pahnanpohjimmaiseksi, sekä kannattavuudeltaan että vakavaraisuudeltaan heikoksi.

Se koskee viime vuotta ja etenkin sen loppuvuotta. 2010 oli erinomainen vuosi, ja tappiollisten toimintojen karsinnan jälkeen suunta on tänä vuonna taas ylöspäin. ”Metsä Group aloittaa tästä”, vuosikirja uskoo.

S-ryhmä ja OP-Pohjola lajissaan ykkösiä

Kulutusosuuskunnat ovat menestyneet tuottajaosuuskuntia paremmin. Niiden sarjassa voittaja on S-ryhmä, mutta myös puhelin- ja sähköosuuskunnat ovat pärjänneet hyvin.

Osuuskauppojen parhaat olivat Eekoo Etelä-Karjalasta, PeeÄssä Pohjois-Savosta ja KPO Keski-Pohjanmaalta.

Palveluosuuskunnissa OP-Pohjola on ykkönen entistä selvemmin. Ryhmän sisällä parhaat olivat Satakunta, Nakkila-Luvia ja Koillis-Savo.

Osuuskunnat pyörittivät 31,5 miljardia euroa

Osuustoiminnan vuosikirjan seurannassa oli viime vuonna 397 osuuskuntaa. Kaikkiaan osuustoimintayrityksiä oli viime vuoden lopussa 4 542.

Vuosikirjan seuraamissa osuuskunnissa oli vuoden lopussa yhteensä 7,1 miljoonaa jäsentä ja 104 000 työntekijää. Yhteen laskettu liikevaihto oli 31,5 miljardia euroa.

Yli 18-vuotiaista suomalaisista 88 prosenttia on vähintään yhden osuuskunnan tai keskinäisen vakuutusyrityksen jäsen.

Osuustoimintataustaisten yritysten markkinaosuuksissa kotieläinjalostus pääsi täyteen sataan. Osuusmeijerien markkinaosuus oli 96,8, lihatalojen 78, S-ryhmän ja munapakkaamojen 45, Metsä Groupin 43 ja OP-Pohjolan 34 prosenttia.

Osuustoiminnan vuosikirja on samalla Osuustoiminta-lehden uusin numero. Lehteä julkaisee Pellervo-Seura. Osa tiedoista on OT-lehden nettisivuilla *www.osuustoiminta.coop/ot*.

HEIKKI VUORELA

Oman pääoman kehitys 2002–2011

Indeksi, vuosi 2002 = 100

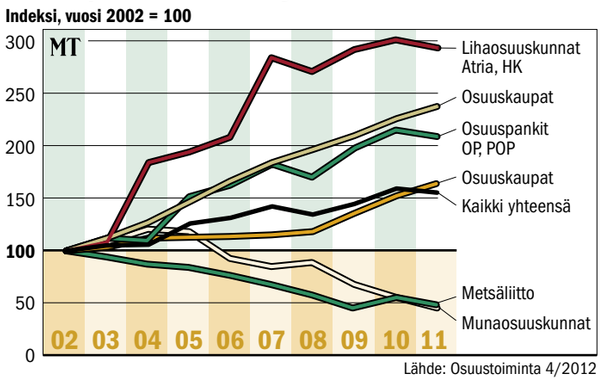

Lähde: Osuustoiminta 4/2012

Osuustoimintayritysten talous ja kysyntä 2011

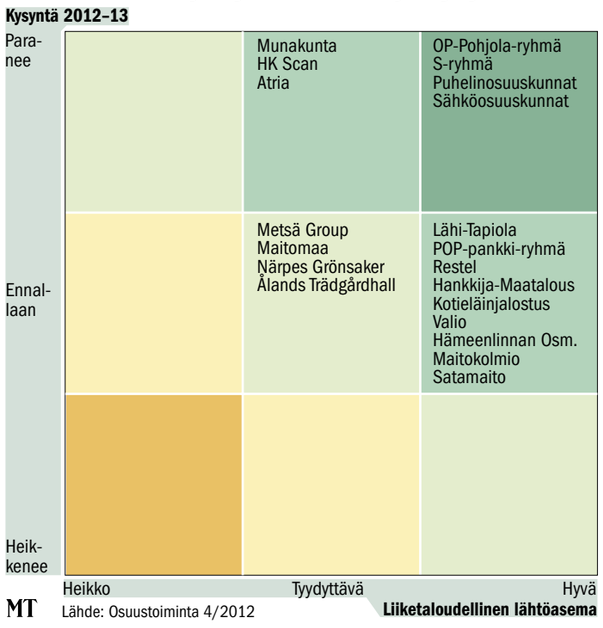

MT Lähde: Osuustoiminta 4/2012

KOMMENTTI

Osuustoiminnan ykkönen on Oy

Vuoden 2011 paras osuustoimintayritys on – Valio Oy.

Se oli ilkeästi sanottu. Valio on sentään osuuskuntien kokonaan omistama.

Valio mittaa tulostaan maitokatteella ja maitotuotolla. Niissä on mukana omistajaosuuskunnille maidosta maksettu hinta. Sitä kautta jäsentuottajille maksetaan tilityshinta, joka on osuustoiminnan onnistumisen tärkein mittari.

Sen sijaan lihatalot ovat pörssiyrityksiä. Osuuskunnilla on enemmistö äänivallasta, mutta sen jälkeen mennään niin kuin pörssiyhtiössä on tapa. Lihan tuottajahinta ei ole osa tulosta vaan kustannus.

Lihaosuuskunnat omistavat pörssiyhtiötä. Alkuperäinen tehtävä, lihan hankinta, on luovutettu pörssiyhtiöiden tytäryhtiöille.

HEIKKI VUORELA

PÄIVÄN KYSYMYS

Lakritsaan tarvitaan yksinkertaisimmillaan neljää raaka-ainetta.

Mistä lakritsi on tehty?

Laku on yksi suomalaisten suosikkimakeisista. Mistä lakritsi on tehty, Pandan lakritsien tuoteryhmäpäällikkö Sami Linna?

Yksinkertaisimmillaan lakritsia voi tehdä neljästä raaka-aineesta. Pääraaka-aine on vehnäjauho. Kolme muuta ovat melassisiirappi, lakritsiuute ja anisöljy. Lisä- tai säilöntäaineita ei tarvita.

Pandan Natural -tuotesarjan lakut on tehty vain näistä neljästä raaka-aineesta. Lakupalojen ero Natural lakritsiin on, että siihen käytetään lisäksi muutamia eri siirappeja sekä lääkehiiltä antamaan väriä.

Kuinka paljon Panda käyttää vehnäjauhoa vuodessa lakritsin valmistukseen laatupäällikkö Marja Tähti?

Vuositasolla vehnäjauhon kulutus on noin kaksi miljoonaa kiloa.

Mistä vehnäjauho tulee ja onko sille jotain laatuvaatimuksia?

Käyttämämme vehnäjauho tulee Suomesta. Jauhon laadulle meillä on oma spesifikaatiomme. Jauho ei ole mitä tahansa kaupan hyllyltä löytyvää vehnäjauhoa, vaan sen on täytettävä määrittelemämme spesifikaatiot. Jauhon on oltava aina myös tasalaatuista.

SAARA NIKKARI

TALOUDESTA LYHYESTI

Pankit kiristivät yrityslainoitusta

Pienten ja keskisuurten yritysten on vaikeaa saada investointeihin ja käyttöpääomaan rahoitusta. Tilanne vaikeutui Yrittäjäsanomien mukaan kevään jälkeen.

Rahamarkkinoiden epävarmuus ja tiukentunut sääntely näkyvät yrityksissä. Pankit ovat kiristäneet lainaehtoja. Pankit valikoivat lainakohteita ja hinnoittelevat osin epärealistisesti.

Eläkevaroille saatiin kohtuullista tuottoa

Työeläkeyhtiö Ilmarisen sijoitukset tuottivat alkuvuonna 3,3 prosenttia. Kuntien eläkevakuutuksen Kevan sijoitustuotot kasvoivat kuusi prosenttia tammikesäkuussa.

Eläkerahoille saatiin yhtiöiden mielestä kohtuullinen tuotto.

K KESÄN VARMA MERKKI PIENET HINNAT
PIRKKA K PLUSSA

Parhaat tarjouksemme Pe–To

Kariniemen KANANPOJAN FILEESUIKALEET 250–300 g
4,00 2 rs
6,67–8,00/kg, yksittäin ja ilman korttia 2,99/rs (9,97–11,96/kg)
K PLUSSA –33 % Etu K-Plussa-kortilla

HK CAMPING GRILLIMAKKARAT 400 g
1,49 pkt
3,73/kg, ilman korttia 1,99/pkt (4,98/kg)
K PLUSSA –25 % Etu K-Plussa-kortilla

Eskimo MONIPAKKAUKSET 15 kpl / 525 g, ei laktoositon
3,99 pkt
7,60/kg, ilman korttia 5,15/pkt (9,81/kg)
K PLUSSA –22 % Etu K-Plussa-kortilla

Pepsi, Pepsi Max ja 7UP VIRVOITUSJUOMAT 1,5 l, 2 erää/talous
5,00 2x2-pack sis. pantit 1,60
0,57/l, yksittäin ja ilman korttia 2,95/2-pack (0,98/l)
K PLUSSA –42 % Etu K-Plussa-kortilla

Valio MAUSTETUT KERMAT 2,5 dl
1,79 tlk
7,16/l, ilman korttia 2,15/tlk (8,60/l)
K PLUSSA –16 % Etu K-Plussa-kortilla

SUIPPOPAPRIKA Unkari
1,00 kg

TARJOUSTAKUU K-PLUSSA-TARJOUKSISSA AINA VÄHINTÄÄN –10 %
PLUSS LISÄKSI K-PLUSSA-PISTEILLÄ ETUSI JOPA –5 %
Tarjoukset voimassa perjantaista torstaihin 30.8. saakka.

KOKO KESÄ EDULLISESTI K-RUOKAKAUPASTA
K CITYMARKET K SUPERMARKET K MARKET K EXTRA